

Carla Bruni
Zaplnila média coby vyvolená francouzského prezidenta. Carla Bruni je však především příjemná písničkářka.
Strana D4

kavárna
Šedesát let od smrti Gándhiho
Z jakých základů vycházelo myšlení indického vůdce?
Strany D5 a D6

SEŠIT D SOBOTA 26. LEDNA 2008

Patnáct let občana Havla

Zrodil se unikát. Žádný státník k sobě nepustil kameru tak blízko a na tak dlouho jako **BÝVALÝ ČESKÝ PREZIDENT**. Film *Občan Havel* má dnes premiéru.

MIRKA SPÁČILOVÁ

Prvním divákům se snímek o Václavu Havlovi představí stylově – ve filmovém paláci Lucerna, který postavil jeho dědeček. Nejde o běžný nudný životopis, bývalý český prezident také není jeho jedinou celebritou a nezní tu oficiální projevy, nýbrž osobní žerty o „erotomanovi“ Clintonovi, „kulantním hulvátovi“ Klausovi nebo o špatně ušitých košilích. Film *Občan Havel* totiž podává ojedinělé svědectví ze soukromého i politického zákulisí.

Svatba i balíčky

Na podzim roku 1992 se Havlovým spolupracovníkům zatmělo před očima. Už tak měli co dělat, aby dramatika zvyklého z uměleckých kruhů na otevřenou uvolněnost vycepovali – alespoň navenek – k obrazu sešněrovaného protokolu. A teď se dozvěděli, že s nimi bude kamera; často, i v zákulisí a po několik let.

„Nejdřív jsem se opravdu zděsil,“ vzpomíná někdejší prezidentův mluvčí Ladislav Špaček. „Ale režisér Pavel Koutecký byl výjimečný, sprátelili jsme se a můj odbor vycházel štábu vstříc. I když ne všichni se s tím smířili, kamera je přece jen cizorodý prvek. Jakmile se rozjela, v debatě zmlkli; když se zastavila, povídali dál,“ vypráví. „Ale přesto vznikla naprosto autentická a pravdivá výpověď o prezidentovi, který denně srší humorem, prožívá

emoce a jako divadelník si musí všechno nazkoušet.“

Koutecký sledoval prvního českého prezidenta více než třináct let. „Letos jsme měli bohatý rok,“ pochvaloval si třeba listopad 1997, „jako jediní jsme točili na Havlově svatbě, zachytili jsme situace kolem balíčků i rozhodování, bude-li se znovu ucházet o prezidentský post.“ A na otázku, kdy doputuje utajovaný materiál k divákům, odpovídal se smíchem: „Taky bych se toho rád dožil.“

Bohužel se premiéru nedočkal. Po Kouteckého tragické smrti na jaře 2006 se dokončení filmu ujal režisér Miroslav Janek se svou ženou stříhačkou Toničkou Jankovou; nad materiálem strávili rok a půl. A producentka Jarmila Poláková dotáhla i díky novým koproducentům po patnácti letech časosběrný snímek do konce.

Jak to začínalo

Je zajímavé, že úplné počátky si vybavuje každý jinak. „Pamatuji si, že rada Filmu a sociologie schválila projekt 26. listopadu 1992. Měla jsem narozeniny, Havel mi přišel pográtulovat, já mu řekla, že tedy točíme, a brzy nato už jsme s ním jeli tuším na Slovensko,“ líčí Poláková. Její manžel a prezidentův někdejší tajemník Vladimír Hanzel, který Kouteckého k Havlovi přivedl, zase říká: „Koutecký se Havlovi zalíbil, domluvili se, a protože jsem měl prezidentův program na starosti, byl jsem se štábem v kontaktu pořád. Myslím, že jsme jeli na Dubčekův pohřeb, ale už před tím, 28. října, se točilo na Václavském náměstí.“

V každém případě tým nasnímal pětadvacet hodin na filmový pás a další záběry na videozáznam; dohromady jde o sedmdesát hodin materiálu, pořízeného během devadesátky událostí. „Jen mě dodnes mrzí, že se nedalo dokumentovat jednání pražského summitu NATO v roce 2002, i když to bylo víc než pochopitelné,“ říká Havel. Ale nabídl filmařům, ať použijí záběry Jana Němce, který tam točil.

Do stříhu Havel nezasahoval, ačkoli viděl i předchozí verze. Ta první měla tři a půl hodiny, promítala se loni na Letní filmové škole v Uherském Hradišti a Havel si přál, ať mu do sálu vyberou „normální lidi“; ta druhá byla o hodinu kratší. Havel se prý pokaždé dobře bavil a nakonec Jankovi pográtuloval. Svůj slib – „Nebudu novému režisérovi cokoli vnucovat ani zakazovat, také mu jako Kouteckému ponechám naprostou volnost“ – exprezident splnil. A jak vzpomíná na Kouteckého? „Při natáčení vždy, když mu začalo připadat nezajímavé, rozsvítil baterku. A pro mě to bylo znamení, že už zbytečně plácáme.“

Kameraman Havlovi radil

Pověstná Kouteckého baterka si zahrála i v jiných situacích. Kameraman Stano Slušný se totiž občas neudržel a do debaty, kterou měl tiše zaznamenávat, sám vstoupil. „Když Stano začal Havlovi spontánně radit, co má dělat, režisér blikl svou baterkou a vyvlekl kameramana ven. Nikdo nevíme, co se za dveřmi dělo, ale za chvíli se vrátili a byl klid – tedy do chví-

le, než to Stano Slušný nevydržel znovu,“ směje se Hanzel.

Ojedinělý film o neznámé tváři světoznámého politika láká i zahraniční distributory. Mezinárodní křest zažije *Občan Havel* na únorovém Berlinale, jeho čtyřdílnou televizní verzi uvede Nova. „Česká televize tak dlouho váhala, až pro-váhala,“ shrnula Poláková. A že ve

Výpověď

„Vznikla pravdivá výpověď o prezidentovi, který denně srší humorem, prožívá emoce a jako divadelník si musí všechno nazkoušet.“

Ladislav Špaček

filmu „hrají“ dobové zprávy Novy, s níž přítom neměl Havel zrovna nejlepší vztahy? „To naopak vytváří zajímavý kontrast,“ směje se producentka.

Ředitel Novy Petr Dvořák netají spokojenost: „Trochu jsem se bál, aby film nebyl plný uctivé adorace, ale je naopak vtípný. Proč hrát vznešenou hru, že Nova dokument o Havlovi podpořila, protože chápe jeho přesah a svou společenskou povinnost? Je to sice tak, ale hlavně je to komerční film – v tom smyslu, že je velmi zábavný. Odkrývá Havla jako obyčejného člověka a pobaví i na obrazovce. Troufám si říci, že bude jedním z našich hitů!“

Téma čtěte na straně D3